Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 3 ta' Lulju 2026
(OR. en)

11119/26

ECOFIN 909
UEM 313
SOC 438
EMPL 240
COMPET 853
ENV 829
EDUC 295
ENER 451
JAI 889
GENDER 126
JEUN 169
SAN 527
ECB
EIB

NOTA

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
lil:	Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti/Kunsill
Suġġett:	RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL dwar il-politika ekonomika, soċjali, tal-impjiegi, strutturali u baġitarja tal-Irlanda

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż l-abbozz ta' Rakkomandazzjoni tal-Kunsill imsemmi hawn fuq, kif rivedut u maqbul minn diversi kumitati tal-Kunsill u ffinalizzat mill-Kumitat Ekonomiku u Finanzjarju, abbażi tal-Proposta tal-Kummissjoni COM(2026) 207 final.

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-politika ekonomika, soċjali, tal-impjiegi, strutturali u baġitarja tal-Irlanda

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 121(2) u l-Artikolu 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament (UE) 2024/1263 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2024 dwar il-koordinazzjoni effettiva tal-politiki ekonomiċi u dwar is-sorveljanza baġitarja multilaterali u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97[1], u b'mod partikolari l-Artikolu 3(3) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew,

Wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Finanzjarju,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Politika Ekonomika,

---

[1] Ir-Regolament (UE) 2024/1263 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2024 dwar il-koordinazzjoni effettiva tal-politiki ekonomiċi u dwar is-sorveljanza baġitarja multilaterali u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97 (ĠU L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

Billi:

(1) Ir-Regolament (UE) 2024/1263 jispeċifika l-objettivi tal-qafas ta' governanza ekonomika, li għandu l-għan li jippromwovi finanzi pubbliċi sodi u sostenibbli, tkabbir sostenibbli u inkluživ u reżiljenza permezz ta' riformi u investimenti, kif ukoll li jevita defiċits eċċessivi tal-gvern. Ir-Regolament jistipula li l-Kunsill u l-Kummissjoni jwettqu sorveljanza multilaterali fil-kuntest tas-Semestru Ewropew f'konformità mal-objettivi u r-rekwiżiti stipulati fit-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE). Is-Semestru Ewropew jinkludi, b'mod partikolari, il-formulazzjoni u s-sorveljanza tal-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż.

(2) Fil-25 ta' Novembru 2025, il-Kummissjoni adottat opinjoni dwar l-abbozz ta' pjan baġitarju tal-2026 tal-Irlanda. Fl-istess data, abbażi tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, il-Kummissjoni adottat ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija tal-2026, li fih ma identifikatx lill-Irlanda bħala wieħed mill-Istati Membri li għalih ikun meħtieġ rieżami fil-fond. Il-Kummissjoni adottat ukoll rakkomandazzjoni għal rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-politika ekonomika taż-żona tal-euro, rakkomandazzjoni għal rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-kapital uman fl-Unjoni Ewropea, u proposta għar-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi tal-2026, li tanalizza l-implimentazzjoni tal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi u l-prinċipji tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Il-Kunsill adotta r-Rakkomandazzjoni dwar il-politika ekonomika taż-żona tal-euro[2] fil-21 ta' April 2026 u r-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi, u r-Rakkomandazzjoni dwar il-kapital uman fid-9 ta' Marzu 2026.

(3) Fid-29 ta' Jannar 2025, il-Kummissjoni ppubblikat il-Boxxla għall-Kompetittività, qafas strateġiku li għandu l-għan li jagħti spinta lill-kompetittività globali tal-UE matul il-ħames snin li ġejjin. Din tidentifika t-tliet imperattivi trasformattivi tal-innovazzjoni, id-dekarbonizzazzjoni u l-kompetittività, u s-sigurtà bħala pilastri kritiċi għat-tkabbir ekonomiku sostenibbli. Minn mindu ġiet ippubblikata, il-Boxxla għall-Kompetittività informat il-ħidma tas-Semestru Ewropew, li jiżgura li l-politiki ekonomiċi tal-Istati Membri jkunu konsistenti mal-objettivi strateġiċi tal-UE, u li jinħoloq approċċ unifikat għall-governanza ekonomika li jrawwem it-tkabbir sostenibbli, l-innovazzjoni u r-reżiljenza madwar l-Unjoni.

---

[2] ĠU C, C/2026/2434, 28 ta' April 2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(4) Fl-2026, is-Semestru Ewropew għall-koordinazzjoni tal-politika ekonomika jkompli jiżviluppa flimkien mal-istadju finali tal-implimentazzjoni tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (RRF)[3]. Il-pjanijiet għall-irkupru u r-reżiljenza (RRPs), flimkien mal-finanzjament tal-politika ta' koeżjoni, kienu essenzjali għat-twettiq tal-prijoritajiet ta' politika taħt is-Semestru Ewropew, peress li l-pjanijiet kienu meħtieġa biex jiġu indirizzati b'mod effettiv l-isfidi kollha jew subsett sinifikanti ta' sfidi identifikati fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż rilevanti maħruġa f'ċikli reċenti, u l-programmi ffinanzjati mill-politika ta' koeżjoni Ewropea kienu meħtieġa jqisu r-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż. Hekk kif l-RRF toqrob lejn tmiem il-ħajja tagħha, jibqa' essenzjali li jiġu sostnuti u żviluppati r-riformi u l-investimenti appoġġati u implimentati taħt l-RRF, b'mod partikolari dawk li jikkontribwixxu biex jiġu indirizzati l-isfidi identifikati fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż.

(5) Fit-3 ta' Ġunju 2026, il-Kummissjoni ppubblikat ir-rapport tal-pajjiż tal-2026 għall-Irlanda. Dan evalwa l-progress li għamlet l-Irlanda fl-indirizzar tar-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż tal-2025 u ħa kont tal-implimentazzjoni tal-RRP mill-Irlanda. Abbażi ta' dik l-evalwazzjoni, ir-rapport tal-pajjiż identifika l-aktar sfidi urġenti li qed tiffaċċa l-Irlanda. Il-Kummissjoni evalwat ukoll il-progress li għamlet l-Irlanda fl-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali u fil-kisba tal-miri ewlenin tal-Unjoni dwar l-impjiegi, il-ħiliet u t-tnaqqis tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali, kif ukoll il-progress biex jinkisbu l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti.

[3] Ir-Regolament (UE) 2021/241 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Frar 2021 li jistabbilixxi l-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (ĠU L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) Fl-10 ta' Marzu 2026, il-Kunsill, fuq il-valutazzjoni u r-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni, adotta Rakkomandazzjoni li tapprova l-pjan fiskali-strutturali nazzjonali fuq terminu medju ta' Jannar 2026 tal-Irlanda[4]. Il-pjan, ippreżentat f'konformità mal-Artikolu 15(2) tar-Regolament (UE) 2024/1263, ikopri l-perjodu mill-2026 sal-2030 u jistabbilixxi restrizzjoni baġitarja fil-forma ta' rata massima ta' tkabbir fin-nefqa netta fuq ħames snin. Il-Kunsill irrakkomanda r-rati massimi ta' tkabbir li ġejjin tan-nefqa netta: 6,6 % fl-2026, 6,0 % fl-2027, 7,6 % fl-2028, 6,7 % fl-2029, u 6,4 % fl-2030, li jikkorrispondu għar-rati ta' tkabbir kumulattiv massimi kkalkulati b'referenza għas-sena bażi tal-2024 ta' 16,5 % fl-2026, 23,5 % fl-2027, 32,9 % fl-2028, 41,7 % fl-2029, u 50,9 % fl-2030. Din ir-rakkomandazzjoni ħadet post ir-Rakkomandazzjoni tal-21 ta' Jannar 2025[5]. Madankollu, ir-rati massimi ta' tkabbir tan-nefqa netta stabbiliti fih għas-sena 2025, jiġifieri 5,1 % kull sena u 15,4 % b'mod kumulattiv b'referenza għas-sena bażi 2023, jibqgħu rilevanti biex tiġi vvalutata l-konformità sa u inkluż l-2025.

(7) Il-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna u r-riperkussjonijiet tagħha jikkostitwixxu sfida eżistenzjali għall-Unjoni Ewropea. Il-Kummissjoni stiednet lill-Istati Membri jitolbu l-attivazzjoni tal-klawżola liberatorja nazzjonali tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir b'mod koordinat biex jappoġġaw l-isforzi tal-UE biex tikseb żieda rapida u sinifikanti fl-infiq fid-difiża[6] u din il-proposta ntlaqgħet mill-Kunsill Ewropew tas-6 ta' Marzu 2025. L-Istati Membri xorta jistgħu jitolbu l-attivazzjoni tal-klawżola liberatorja nazzjonali fi kwalunkwe ħin sal-2028, jekk jissodisfaw il-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 26 tar-Regolament (UE) 2024/1263.

---

4 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-10 ta' Marzu 2026 li tapprova l-pjan fiskali-strutturali nazzjonali fuq terminu medju tal-Irlanda (ĠU C, C/2026/1812, 20 ta' Marzu 2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1812/oj).

5 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-21 ta' Jannar 2025 li tapprova l-pjan fiskali-strutturali nazzjonali fuq terminu medju tal-Irlanda (ĠU C, C/2025/667, 10 ta' Frar 2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/667/oj).

6 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, "Nakkomodaw żieda fin-nefqa fid-difiża fil-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir", Brussell, 19 ta' Marzu 2025, C(2025) 2000 final.

(8) Fit-30 ta' April 2026, l-Irlanda ppreżentat ir-Rapport ta' Progress Annwali tagħha tal-2026[7] dwar l-aderenza mar-rati massimi ta' tkabbir tan-nefqa netta rakkomandati u l-implimentazzjoni ta' riformi u investimenti li jirrispondu għall-isfidi ewlenin identifikati fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż tas-Semestru Ewropew. Ir-Rapport ta' Progress Annwali jirrifletti wkoll ir-rappurtar biannwali tal-Irlanda dwar il-progress li sar fl-implimentazzjoni tal-pjan tagħha għall-irkupru u r-reżiljenza f'konformità mal-Artikolu 27 tar-Regolament (UE) 2021/241.

(9) It-tkabbir tal-PDG reali fl-2025 kien ta' 12,3 % u l-inflazzjoni tal-HICP kienet ta' 2,1 %. It-Tbassir tar-Rebbiegħa 2026 tal-Kummissjoni jipprojetta li l-PDG reali jonqos b'1,2 % fl-2026 u jikber bi 3,4 % fl-2027, u l-inflazzjoni tal-HICP ser tkun ta' 3,5 % fl-2026 u 2,6 % fl-2027.

(10) Fuq il-bażi tad-data pprovduta mill-Eurostat[8], id-defiċit tal-gvern estiż tal-Irlanda naqas minn 4,1 % tal-PDG fl-2024 għal 1,8 % tal-PDG fl-2025. It-tnaqqis fis-surplus fl-2025 jirrifletti prinċipalment in-nuqqas ta' dħul għoli ta' darba li deher fl-2024. Abbażi ta' miżuri ta' politika magħrufa sad-data limitu tat-tbassir, it-Tbassir tar-Rebbiegħa 2026 tal-Kummissjoni jipprojetta surplus ta' 1,4 % tal-PDG fl-2026 u 1,2 % tal-PDG fl-2027. It-tnaqqis fis-surplus fl-2026 u fl-2027 jirrifletti prinċipalment moderazzjoni fit-tkabbir tad-dħul u żidiet qawwija mbassra fin-nefqa fuq il-pagi tas-settur pubbliku, il-benefiċċji soċjali u l-investiment pubbliku.

---

[7] Ir-Rapporti ta' Progress Annwali 2026 huma disponibbli hawn: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

[8] Il-Eurostat-Indikaturi tal-Euro, 22 ta' April 2026.

(11) Fuq il-bażi tal-istimi tal-Kummissjoni, il-pożizzjoni fiskali[9], li tinkludi n-nefqa ffinanzjata kemm nazzjonalment kif ukoll mill-UE, kienet ġeneralment newtrali fl-2025. Hija pprojettata li tibqa' ġeneralment newtrali kemm fl-2026 kif ukoll fl-2027.

(12) Abbażi tad-data pprovduta mill-Eurostat[10], id-dejn tal-gvern estiż tal-Irlanda naqas minn 38,3 % tal-PDG fi tmiem l-2024 għal 32,9 % tal-PDG fi tmiem l-2025. It-tnaqqis fil-proporzjon tad-dejn fl-2025 jirrifletti prinċipalment tkabbir reali qawwi tal-ekonomija u s-surplus baġitarju miksub. Abbażi ta' miżuri ta' politika magħrufa fid-data limitu tat-tbassir, it-Tbassir tar-Rebbiegħa 2026 tal-Kummissjoni jipprojetta li l-proporzjon tad-dejn għall-PDG jonqos għal 32,4 % sa tmiem l-2026 u li jkompli jonqos għal 31,6 % sa tmiem l-2027.

(13) Abbażi tat-Tbassir tar-Rebbiegħa 2026 tal-Kummissjoni, in-nefqa totali fid-difiża tal-gvern estiż fl-Irlanda ammontat għal 0,2 % tal-PDG fl-2025 u hija pprojettata fl-istess livell fl-2026.

---

9 Il-pożizzjoni fiskali hija definita bħala kejl tal-bidla annwali fil-pożizzjoni baġitarja sottostanti tal-gvern estiż. Għandha l-għan li tivvaluta l-impuls ekonomiku li jirriżulta mill-politiki fiskali, kemm dawk li huma ffinanzjati fil-livell nazzjonali kif ukoll dawk li huma ffinanzjati mill-baġit tal-UE. Il-pożizzjoni fiskali titkejjel bħala d-differenza bejn (i) it-tkabbir potenzjali fuq perjodu medju ta' żmien u (ii) il-bidla fin-nefqa primarja netta mill-miżuri diskrezzjonali tad-dħul u inkluża n-nefqa ffinanzjata minn appoġġ (għotjiet) mhux ripagabbli mill-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza u minn fondi oħra tal-Unjoni.

10 Il-Eurostat-Indikaturi tal-Euro, 22 ta' April 2026.

(14) L-Unjoni tkompli tiffaċċa riskji ta' interruzzjonijiet fil-provvista tal-enerġija u volatilità għolja tal-prezzijiet, aggravati minn tensjonijiet ġeopolitiċi li jaffettwaw is-swieq globali taż-żejt u tal-gass. L-esperjenza mill-kriżi tal-enerġija tal-2022–2023 uriet li miżuri wiesgħa u mhux immirati jinvolvu kostijiet fiskali kbar u huma soċjalment u ekonomikament ineffiċjenti. Minn mindu faqqgħet il-gwerra fil-Lvant Nofsani fi Frar 2026, l-Irlanda adottat miżuri ta' politika fiskali biex ittaffi l-impatt tal-prezzijiet għoljin tal-enerġija fuq l-unitajiet domestiċi u d-ditti[11]. Dawn jinkludu tnaqqis mhux immirat fid-dazji tas-sisa u l-imposta tal-Aġenzija Nazzjonali tar-Riżervi taż-Żejt (NORA) sa Lulju 2026, differiment taż-żieda fit-taxxa fuq il-karbonju sa Ottubru 2026, sussidji mmirati għas-settur tat-trasport sa Mejju 2026 u għas-settur agrikolu sa Lulju 2026, u trasferimenti soċjali mmirati lejn unitajiet domestiċi b'introjtu baxx f'April 2026. Skont it-Tbassir tar-Rebbiegħa 2026 tal-Kummissjoni, il-kost fiskali ta' dawn il-miżuri huwa pprojettat li jammonta għal 0,1 % tal-PDG fl-2026. Skont l-istimi tal-Kummissjoni, jekk dawn il-miżuri kellhom jibqgħu fis-seħħ sa tmiem l-2026, il-kost fiskali tagħhom jammonta għal 0,3 % tal-PDG fl-2026.

(15) Abbażi tal-kalkoli tal-Kummissjoni, in-nefqa netta fl-Irlanda kibret b'6,7 % fl-2025 u bi 15 % b'mod kumulattiv matul l-2024 u l-2025. It-tkabbir fin-nefqa netta fl-2025 huwa ogħla mir-rata massima ta' tkabbir rakkomandata mill-Kunsill f'Jannar 2025, li tikkorrispondi għal devjazzjoni marġinalment ogħla minn 0,3 % tal-PDG f'termini annwali. Meta jitqiesu l-2024 u l-2025 flimkien, ir-rata ta' tkabbir kumulattiv tan-nefqa netta hija aktar baxxa mir-rata massima ta' tkabbir rakkomandata. Fl-istess ħin, kif innotat, il-pożizzjoni baġitarja għall-2025 kienet f'surplus, u d-dejn tal-amministrazzjoni pubblika kien taħt is-60 % tal-PDG.

[11] Dan jirrifletti s-sitwazzjoni fid-data limitu tat-Tbassir tar-Rebbiegħa 2026 tal-Kummissjoni (4 ta' Mejju 2026).

(16) Abbażi tal-kalkoli tal-Kummissjoni, in-nefqa netta fl-Irlanda hija pprojettata li tikber b'6,1 % fl-2026 u b'13,2 % b'mod kumulattiv matul l-2025 u l-2026. It-tkabbir ipprojettat fin-nefqa netta fl-2026 huwa taħt ir-rata massima ta' tkabbir rakkomandata mill-Kunsill f'Marzu 2026. Meta jitqiesu l-2025 u l-2026 flimkien, ir-rata ta' tkabbir kumulattiva ipprojettata tan-nefqa netta hija wkoll taħt ir-rata massima ta' tkabbir rakkomandata.

(17) Id-dipendenza tad-dħul tal-gvern tal-Irlanda fuq it-tassazzjoni korporattiva minn intrapriżi multinazzjonali bi sjieda barranija tkompli toħloq riskji għall-istabbiltà tal-finanzi pubbliċi. Id-dħul eċċezzjonalment għoli mit-taxxa korporattiva (CIT) ġej minn relattivament ftit kumpaniji kbar fis-setturi farmaċewtiċi u tal-ICT u porzjon sostanzjali tad-dħul huwa stmat li huwa qligħ mhux mistenni, jiġifieri aktar minn dak li jista' jiġi spjegat mill-attività ekonomika domestika. B'riżultat ta' dan, id-dħul mis-CIT jista' jiġi influwenzat ħafna minn żviluppi internazzjonali bħal bidliet fil-kummerċ globali u fl-ambjent tat-taxxa. Ir-riskji relatati mas-CIT huma aggravati mill-interkonnessjonijiet bejn il-bażijiet tat-taxxa korporattiva u fuq l-introjtu personali, peress li l-kumpaniji multinazzjonali bi sjieda barranija huma wkoll kontributuri ewlenin għall-qligħ mix-xogħol u sussegwentement għad-dħul mit-taxxa fuq l-introjtu. Biex ittaffi r-riskji fiskali, l-Irlanda qed tidderieġi parti mid-dħul mhux mistenni tagħha lejn il-Fond Future Ireland u l-Fond għall-Infrastruttura, il-Klima u n-Natura biex tibni buffers fiskali. Madankollu, il-biċċa l-kbira tad-dħul imprevist li jifdal għandu jintefaq skont il-Pjan Fiskali Strutturali fuq Terminu Medju tal-Irlanda. Biex tnaqqas id-dipendenza tal-baġit fuq dħul potenzjalment tranżitorju, l-Irlanda tibbenefika mid-diversifikazzjoni tas-sorsi tad-dħul tal-baġit tagħha.

(18) Ir-riskji għas-sostenibbiltà fiskali fit-tul fil-kura tas-saħħa għadhom hemm. L-infiq fuq is-saħħa fl-Irlanda għadu fost l-ogħla fl-UE minkejja l-popolazzjoni relattivament żagħżugħa u b'saħħitha tagħha. L-ineffiċjenzi strutturali, bħad-dipendenza qawwija tas-sistema fuq kura fl-isptar għalja u l-aċċessibbiltà limitata tal-kura primarja, joħolqu riskju għas-sostenibbiltà fiskali. Dan huwa aggravat mill-pressjonijiet tad-domanda dejjem akbar ta' popolazzjoni li qed tixjieħ. L-Irlanda qed timplimenta miżuri ta' trażżin tal-kostijiet fil-kura tas-saħħa permezz tat-Taskforce dwar il-Produttività u t-Tfaddil; madankollu, il-biċċa l-kbira tar-riżultat s'issa mhuwiex permanenti u ma pprevjeniex qbiż tal-baġit fis-saħħa fl-2025. Barra minn hekk, hija meħtieġa azzjoni politika biex titħaffef it-tranżizzjoni lejn aċċess universali għall-kura primarja, filwaqt li jiġu indirizzati r-restrizzjonijiet tal-infrastruttura u n-nuqqas ta' tobba. L-Irlanda qed timplimenta riformi biex tiddeċentralizza l-għoti tal-kura tas-saħħa, madankollu, il-progress fl-espansjoni tal-eliġibbiltà u fit-titjib tal-aċċessibbiltà ġenerali tal-kura primarja pubblika kien limitat.

(19) L-involviment sistematiku, sinifikattiv u f'waqtu tal-awtoritajiet lokali u reġjonali, is-sħab soċjali, is-soċjetà ċivili u partijiet ikkonċernati rilevanti oħra jibqa' essenzjali sabiex tiġi żgurata sjieda wiesgħa għall-implimentazzjoni b'suċċess tal-istrumenti ta' finanzjament tal-Unjoni, kif ukoll fil-kuntest tas-Semestru Ewropew.

(20) L-implimentazzjoni tal-programmi tal-politika ta' koeżjoni, li jinkludu appoġġ mill-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali (FEŻR), mill-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta (JTF) u mill-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE +) fl-Irlanda, hija ogħla mill-pass medju fil-livell tal-UE, kemm f'termini tal-għażla tal-proġetti kif ukoll tal-pagamenti. Huwa importanti li jinżamm il-momentum attwali, filwaqt li jiġi massimizzat l-impatt tal-investimenti fil-prattika. L-Irlanda diġà qed tieħu azzjoni taħt il-programmi tal-politika ta' koeżjoni tagħha biex tagħti spinta lill-kompetittività u t-tkabbir. Fl-istess ħin, jeħtieġ li l-Irlanda tħaffef l-implimentazzjoni tal-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta peress li r-riżorsi huma dovuti għall-iżborż sa tmiem l-2026. Huwa essenzjali li jiġi żgurat li l-investimenti l-ġodda identifikati mill-Irlanda fir-rieżami ta' nofs it-terminu tagħha tal-fondi tal-politika ta' koeżjoni, b'mod partikolari dawk marbuta mal-ħames prijoritajiet identifikati fir-Regolament dwar ir-Rieżami ta' Nofs it-Terminu[12], jintużaw malajr u b'mod effettiv.

(21) L-Irlanda qed tiffaċċa diversi sfidi relatati mal-produttività tal-ekonomija domestika, iż-żieda fil-finanzjament għall-kumpaniji, l-investiment dirett limitat fil-livell tal-konsumatur, id-dipendenza fuq il-fjuwils fossili, id-domanda dejjem akbar minn utenti għoljin tal-enerġija, l-infrastruttura tal-enerġija, l-effiċjenza enerġetika, it-trasport pubbliku sostenibbli u d-disponibbiltà tal-infrastruttura tal-iċċarġjar elettriku. L-Irlanda qed tiffaċċa wkoll sfidi relatati mal-implimentazzjoni ta' prattiki agrikoli sostenibbli, nuqqasijiet li jaffettwaw il-kwalità tal-ilma, it-tnixxijiet tal-ilma u t-trattament tal-ilma mormi, u progress limitat fil-metrika taċ-ċirkolarità biex jinżamm il-valur materjali fl-ekonomija domestika. Fl-aħħar nett, l-Irlanda qed tiffaċċa sfidi relatati mal-problema ta' persuni mingħajr dar u l-akkomodazzjoni affordabbli u soċjali, ir-restrizzjonijiet tal-kapaċità fl-awtoritajiet lokali biex iwettqu proġetti ta' akkomodazzjoni kif ukoll fis-settur tal-kostruzzjoni residenzjali, u s-suq tax-xogħol u l-inklużjoni soċjali ta' persuni b'diżabbiltà u ġenituri waħedhom.

---

[12] Ir-Regolament (UE) 2025/1914 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Settembru 2025 li jemenda r-Regolamenti (UE) 2021/1058 u (UE) 2021/1056 fir-rigward ta' miżuri speċifiċi sabiex jiġu indirizzati sfidi strateġiċi fil-kuntest tar-rieżami ta' nofs it-terminu.

(22) Il-produttività ewlenija b'saħħitha tal-Irlanda hija xprunata l-aktar minn kumpaniji multinazzjonali barranin, filwaqt li l-produttività tad-ditti domestiċi – l-aktar l-SMEs – għadha lura meta mqabbla mal-kumpaniji multinazzjonali barranin u l-pari tal-UE. It-tisħiħ tal-kapaċità tal-innovazzjoni domestika huwa kruċjali biex tinbena ekonomija aktar ibbilanċjata u reżiljenti, li hija partikolarment importanti f'xenarju globali li qed jevolvi. L-infiq pubbliku fir-R&Ż fl-Irlanda huwa wieħed mill-aktar baxxi fl-UE, li jammonta biss għal 0,2 % tal-PDG (0,4 % tal-ING*[13]) u r-R&Ż privati huma kkonċentrati ħafna f'ditti bi sjieda barranija, b'nuqqas ta' investiment mill-SMEs domestiċi. Il-krediti tat-taxxa jibqgħu l-istrument ewlieni ta' appoġġ pubbliku għar-R&Ż privati fl-Irlanda. Filwaqt li huma strument importanti, finanzjament aktar dirett għar-riċerka u l-innovazzjoni jindirizza aħjar il-ħtiġijiet tal-SMEs Irlandiżi. Il-Pjan ta' Żvilupp Nazzjonali rivedut u l-Pjan ta' Azzjoni dwar il-Kompetittività u l-Produttività ppubblikat reċentement jipprevedu aktar finanzjament u appoġġ għar-R&Ż u l-innovazzjoni privati u pubbliċi. Madankollu, l-implimentazzjoni sħiħa u f'waqtha, flimkien ma' żidiet sostnuti fl-investiment, huma kruċjali biex tissaħħaħ il-kapaċità tal-innovazzjoni domestika tal-Irlanda.

(23) Minkejja li l-investiment ta' kapital ta' riskju huwa ġeneralment konformi mal-medja tal-UE, il-fondi Irlandiżi ta' kapital ta' riskju huma tipikament iżgħar meta mqabbla mal-kontropartijiet Ewropej, u jikkontribwixxu għal daqsijiet iżgħar ta' tranżazzjonijiet u diskrepanza sinifikanti fil-finanzjament tal-ekwità għad-ditti Irlandiżi li qed ifittxu li jespandu. L-indirizzar ta' dan id-distakk li qed jikber huwa kruċjali biex tiġi evitata r-rilokazzjoni ta' ditti b'rata għolja ta' tkabbir u jissaħħaħ it-tkabbir xprunat domestikament. Filwaqt li l-inizjattivi sponsorjati mill-Istat kellhom xi suċċess fil-mobilizzazzjoni tal-investiment għal negozji ġodda u negozji li qed jespandu, il-finanzjament tal-ekwità minn investituri istituzzjonali huwa limitat. Il-promozzjoni tal-parteċipazzjoni tal-investituri istituzzjonali, b'mod partikolari l-fondi tal-pensjonijiet, fil-kapital ta' riskju u l-ekwità privata tista' timmobilizza l-kapital u tgħin biex tingħata spinta lill-investiment f'kumpaniji innovattivi u tappoġġa l-espansjoni tal-kumpaniji.

[13] L-introjtu nazzjonali gross (ING*) modifikat jeskludi l-effetti tal-globalizzazzjoni u jirrifletti l-istandards tal-introjtu tar-residenti Irlandiżi b'mod aktar preċiż mill-PDG.

(24) L-Irlanda għandha wieħed mill-aktar livelli baxxi ta' parteċipazzjoni diretta fil-livell tal-konsumatur fis-swieq kapitali fl-UE. Dan huwa dovut l-aktar għal preferenza qawwija għal mezzi ta' tfaddil tradizzjonali, bħal depożiti bankarji, prodotti tal-assigurazzjoni u assi tal-pensjoni. Barra minn hekk, id-diżinċentivi tat-taxxa u n-nuqqas ta' kont iddedikat għat-Tfaddil u l-Investiment xekklu l-investiment. Dan l-aħħar, l-isforzi ta' politika biex titħeġġeġ parteċipazzjoni akbar tal-unitajiet domestiċi fis-swieq kapitali qed jintensifikaw. Billi jiffaċilitaw żieda fl-investimenti diretti fil-livell tal-konsumatur, l-unitajiet domestiċi jistgħu jespandu l-opportunitajiet ta' investiment tagħhom, u t-tfaddil tagħhom jista' jiġi dirett lejn investiment produttiv, li fl-aħħar mill-aħħar jappoġġa t-tkabbir u l-innovazzjoni.

(25) Id-dipendenza fuq il-fjuwils fossili għadha sinifikanti. L-Irlanda impenjat ruħha li tilħaq miri ambizzjużi għat-tnaqqis tal-emissjonijiet, baġits tal-karbonju stabbiliti u limiti massimi settorjali tal-emissjonijiet, filwaqt li stabbiliet perkorsi ċari ta' tnaqqis għal kull settur. Dan għandu jinkiseb b'mod partikolari permezz ta' żieda sinifikanti fl-użu tal-enerġija rinnovabbli. Filwaqt li s-sehem tal-enerġija rinnovabbli tal-konsum finali gross tal-enerġija żdied, l-Irlanda mhijiex fit-triq it-tajba biex tilħaq il-mira nazzjonali ta' tnaqqis tal-emissjonijiet ta' 51 % sal-2030 meta mqabbel mal-livelli tal-2018. Il-fjuwils fossili għadhom jikkostitwixxu l-akbar sehem tat-taħlita tal-enerġija, bil-gass naturali jammonta għal madwar terz tal-provvista totali tal-enerġija fl-2024, li l-maġġoranza l-kbira tagħha hija importata. Għalhekk huwa meħtieġ li jiġi sfruttat aktar il-potenzjal għas-sorsi ta' enerġija rinnovabbli fl-Irlanda. L-implimentazzjoni ta' qafas simplifikat għall-ippjanar u għall-għoti ta' permessi, bħall-elementi definiti fir-RED III, tgħin biex tiffaċilita l-użu ulterjuri. It-taxxa fuq il-Karbonju tħeġġeġ id-dekarbonizzazzjoni fl-ekonomija kollha, u tistabbilixxi sinjal ċar tal-prezz għal min iniġġes, iżda l-preżenza ta' sussidji għall-fjuwils fossili mhux immirati u permanenti timmina dawn is-sinjali tal-prezzijiet. Għalhekk huma meħtieġa miżuri ta' politika addizzjonali biex ikomplu jinkoraġġixxu dipendenza mnaqqsa fuq il-fjuwils fossili.

(26) Ħtiġijiet kbar ta' investiment mhux issodisfati għall-grilja tal-elettriku huma ostaklu biex jintlaħqu l-miri klimatiċi. Il-kombinazzjoni ta' domanda domestika ogħla għall-elettriku u l-integrazzjoni ta' ishma dejjem akbar ta' ġenerazzjoni varjabbli tal-elettriku rinnovabbli taggrava l-ħtieġa għal infrastruttura tal-enerġija mtejba, b'mod partikolari għat-trażmissjoni, id-distribuzzjoni u l-ħżin. Iż-żieda fir-rati ta' tnaqqis u r-restrizzjonijiet tal-grilja, bħala riżultat tad-disponibbiltà limitata tal-kapaċità, tillimita l-fluss tal-elettriku rinnovabbli, iżżid l-emissjonijiet u żżid il-prezzijiet tal-elettriku. Dan jirrikjedi infrastruttura tal-grilja modernizzata u estiża kif ukoll sforzi akbar biex tittejjeb il-flessibbiltà tas-sistema tal-elettriku bbażata fuq il-fjuwils mhux fossili, biex l-enerġija tiġi ttrasferita b'mod effiċjenti miċ-ċentri tal-ġenerazzjoni għaċ-ċentri tad-domanda. Filwaqt li ġie allokat finanzjament sinifikanti għall-espansjoni u l-immodernizzar tal-grilja, it-twassil tal-investimenti għad irid jiġi implimentat. L-installazzjoni ta' miters intelliġenti laħqet stadju importanti sinifikanti, b'madwar 80 % tal-unitajiet domestiċi issa jkollhom aċċess għal data dwar il-konsum f'ħin reali, iżda hemm bżonn li tittejjeb l-aċċessibbiltà ta' din id-data u li l-konsumaturi jiġu mħeġġa aktar biex jipparteċipaw b'mod attiv fis-suq tal-flessibbiltà, inkluż permezz ta' miżuri ta' rispons min-naħa tad-domanda.

(27) L-emissjonijiet fis-settur tal-bini żdiedu b'4,9 % fl-2024, xprunati parzjalment minn stokk tal-bini intensiv fl-enerġija u d-dipendenza fuq it-tisħin tal-ispazju u tal-ilma bbażat fuq il-fjuwils fossili, li jenfasizza l-ħtieġa għad-dekarbonizzazzjoni tad-domanda għall-enerġija. Filwaqt li l-pass tar-retrofitting żdied sena wara sena, dan għadu mhux biżżejjed biex jintlaħqu l-miri stabbiliti fl-istrateġija tar-retrofitting. Appoġġ addizzjonali għall-modifika retroattiva tal-abitazzjonijiet privati jista' jkun immirat aktar ukoll, b'enfasi fuq l-inkwilini, l-akkomodazzjoni soċjali jew l-abitazzjonijiet b'aktar minn appartament wieħed, jew immirat lejn il-bini bl-agħar rendiment. Aktar sforzi biex jiġi sfruttat il-potenzjal għat-tisħin distrettwali jippermettu wkoll dekarbonizzazzjoni kosteffiċjenti tat-tisħin. Il-bini pubbliku jirrappreżenta sehem sinifikanti mill-konsum tal-enerġija mhux residenzjali, iżda saru sforzi biex tittejjeb l-effiċjenza enerġetika tiegħu, b'mod partikolari permezz tad-diversi proġetti tal-Pathfinder tas-settur pubbliku. Is-sejbiet preliminari juru progress u titjib sinifikanti kemm fl-effiċjenza enerġetika kif ukoll fit-tnaqqis ġenerali tal-emissjonijiet. Għalhekk, l-ingranaġġ kontinwu tal-esperjenza miksuba fil-pathfinder ta' modifika retroattiva tas-settur pubbliku huwa importanti biex jintlaħqu l-miri tal-2030.

(28) Utenti kbar tal-enerġija għadhom jirrappreżentaw sehem sinifikanti mid-domanda għall-enerġija. Il-konsum tal-elettriku mkejjel miċ-ċentri tad-data żdied bejn l-2023 u l-2024, u kkonsma għoxrin fil-mija tal-provvista tal-elettriku tal-Irlanda. Huwa stmat li dan jista' jiżdied hekk kif is-settur ikompli jespandi. Il-Kummissjoni Irlandiża għar-Regolamentazzjoni tal-Utilitajiet ħarġet politika finali ta' konnessjoni f'Diċembru 2025 għall-konnessjoni ta' ċentri tad-data ġodda mal-grilja tal-elettriku. Għal dan l-għan, iċ-ċentri tad-data jridu jipprovdu ġenerazzjoni jew ħżin spedibbli fuq il-post jew lokali ugwali għall-kapaċità massima tal-importazzjoni tagħhom. Barra minn hekk, 80 % tad-domanda annwali tagħhom trid tiġi ssodisfata minn proġetti ġodda u addizzjonali tal-enerġija rinnovabbli fl-Irlanda fi żmien perjodu ta' implimentazzjoni ta' sitt snin. Filwaqt li huwa pass importanti, hemm riskji ta' intrappolament tal-fjuwils fossili li għandhom jiġu indirizzati. Is-sehem li jifdal tad-domanda annwali jista' jiġi ssodisfat mill-ġenerazzjoni tal-fjuwils fossili, li jmur kontra d-dekarbonizzazzjoni tas-sistema tal-enerġija. Barra minn hekk, il-perjodu ta' implimentazzjoni ta' sitt snin jista' jikkontribwixxi għal żieda sinifikanti fil-ġenerazzjoni tal-fjuwils fossili fuq terminu qasir, u dan ipoġġi f'kunflitt il-mira għat-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-2030. L-iżgurar ulterjuri li l-ippjanar spazjali ta' utenti kbar tal-enerġija jkun konness mad-disponibbiltà tal-RES u r-restrizzjonijiet tal-grilja, b'mod partikolari permezz tal-implimentazzjoni tal-azzjonijiet identifikati fl-istrateġija tal-LEAP, jikkontribwixxi biex jiġu evitati xi wħud mill-problemi assoċjati ma' konnessjoni addizzjonali.

(29) Fl-Irlanda, biex il-mobbiltà ssir aktar sostenibbli jeħtieġ li jsir aktar investiment f'network tat-trasport pubbliku aktar integrat, peress li dan jista' jtaffi l-konġestjoni urbana u jtejjeb il-mobbiltà tal-forza tax-xogħol u jappoġġa t-tkabbir sostenibbli. It-titjib tal-konnettività bejn iż-żoni rurali u urbani jnaqqas id-dipendenza fuq il-karozzi, itejjeb l-aċċess għas-servizzi fiż-żoni rurali, u jagħmel l-iżvilupp ekonomiku aktar inklużiv filwaqt li jiżgura li r-reġjuni kollha jibbenefikaw mit-tranżizzjoni lejn ekonomija b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju. Aktar ferroviji b'emissjonijiet żero huma essenzjali għall-aċċessibbiltà u d-dekarbonizzazzjoni. Bl-isfida tad-dekarbonizzazzjoni tat-trasport bit-triq, l-Irlanda hija mħeġġa taċċellera l-introduzzjoni tal-infrastruttura tal-iċċarġjar elettriku kemm għall-karozzi kif ukoll għat-trakkijiet. Dan jgħin ukoll biex jiżdied l-użu tal-vetturi elettriċi. Id-densità tal-infrastruttura tal-iċċarġjar elettriku għadha limitata, inkluż fiż-żoni rurali. Barra minn hekk, għad hemm lakuni sinifikanti għall-infrastruttura tal-iċċarġjar tul in-network tat-toroq tat-TEN-T meta mqabbla mal-miri tal-2030 stabbiliti fir-Regolament dwar l-Infrastruttura tal-Fjuwils Alternattivi.

(30) L-Irlanda qed tiffaċċa sfidi fir-rigward tat-tranżizzjoni lejn settur agrikolu aktar sostenibbli. L-emissjonijiet ta' gassijiet serra mis-settur jistgħu jkomplu jonqsu biex tiġi żgurata l-konformità mal-miri domestiċi u tal-UE. Filwaqt li l-Pjan ta' Azzjoni dwar il-Klima stabbilixxa mira biex l-emissjonijiet jitnaqqsu b'25 % sal-2030, id-data proviżorja tissuġġerixxi li l-emissjonijiet naqsu biss marġinalment mill-2018, u dan iħalli lok għal azzjoni ta' politika addizzjonali. Barra minn hekk, l-iskular tan-nutrijenti mill-agrikoltura, li jaffettwa l-kwalità tal-korpi tal-ilma, jista' jiġi indirizzat aktar. Madwar nofs l-ilmijiet tal-wiċċ kienu fi stat ekoloġiku mhux sodisfaċenti fl-aħħar ċiklu ta' valutazzjoni għall-2019-2024, kif irrapportat mid-data mill-Aġenzija Irlandiża għall-Protezzjoni tal-Ambjent. Filwaqt li ttieħdu miżuri importanti biex jiġu indirizzati dawn l-isfidi, l-iżvilupp ta' aktar politiki u prattiki jista' jgħin biex fl-istess ħin jitnaqqsu l-emissjonijiet tal-gassijiet serra u t-telf tan-nutrijenti.

(31) L-aġġornament tal-Pjan ta' Żvilupp Nazzjonali jipprevedi livelli sinifikanti ta' investiment fl-infrastruttura tal-ilma. L-iżgurar ta' implimentazzjoni f'waqtha u twettiq effettiv biex jiġu indirizzati n-nuqqasijiet strutturali persistenti huwa kruċjali. It-trattament tal-ilma mormi għadu qed jiffaċċa sfidi dwar l-affidabbiltà u l-prestazzjoni ambjentali, peress li l-infrastruttura li qed tiqdiem u l-kapaċità limitata tat-trattament ifixklu l-progress biex jintlaħqu l-istandards. Minkejja t-titjib, ir-rata ta' tnixxija għadha fost l-ogħla fl-UE, u dan jenfasizza l-ħtieġa għal sforzi aktar ambizzjużi. It-tkabbir demografiku, il-ħtiġijiet ta' żvilupp transsettorjali, u l-pressjonijiet relatati mal-klima jkomplu jesponu lis-settur. Il-proġetti infrastrutturali li għaddejjin bħalissa huma mistennija li jikkontribwixxu għall-progress, iżda t-twettiq jibqa' kruċjali biex id-disponibbiltà tal-finanzjament tiġi ttrasformata f'titjib tanġibbli. Barra minn hekk, l-implimentazzjoni ta' miżuri ekonomiċi għall-użu eċċessiv tal-ilma għadha ma avvanzatx, minkejja qafas legali ċar. L-iżgurar tal-implimentazzjoni ta' miżuri biex jiġi limitat l-użu eċċessiv tal-ilma jinċentiva użu aktar effiċjenti, u jappoġġa appoġġ stabbli u reżiljenti għas-servizzi tal-ilma.

(32) Filwaqt li l-Irlanda stabbiliet qafas ta' politika tal-ekonomija ċirkolari, il-progress fil-kisba taċ-ċirkolarità kien limitat u fil-biċċa l-kbira limitat għal-livelli aktar baxxi tal-ġerarkija tal-iskart, u dan jenfasizza l-ħtieġa għal miżuri aktar ambizzjużi u mifruxa mas-sistema kollha. Ir-rata tal-użu tal-materjal ċirkolari u r-rata tar-riċiklaġġ tal-iskart muniċipali t-tnejn huma taħt il-medji tal-UE. Ir-riċiklaġġ tal-imballaġġ ukoll mhuwiex fit-triq it-tajba biex jintlaħqu l-miri tal-UE għall-2025. Il-ġenerazzjoni tal-iskart qed tiżdied b'mod ġenerali, iżda t-trattament għadu ffukat fuq il-proċessi tar-rimi u tal-irkupru tal-enerġija, bħall-inċinerazzjoni u r-rimi f'landfills, b'sehem sostanzjali ta' trattament li jseħħ barra mill-pajjiż. Xejriet simili huma osservati għall-iskart tal-kostruzzjoni u d-demolizzjoni, l-akbar fluss ta' skart tal-Irlanda, li rdoppja f'dawn l-aħħar għaxar snin. L-allokazzjoni settorjali tal-Pjan ta' Żvilupp Nazzjonali talloka sa EUR 600 miljun għal programmi relatati maċ-ċirkolarità, u ġiet stabbilita mira nazzjonali biex tiżdied ir-rata tal-użu tal-materjal ċirkolari, iżda progress solidu ser jiddependi fuq ambizzjoni politika akbar, investiment akbar, b'mod partikolari għall-kapaċità tar-riċiklaġġ domestiku, u implimentazzjoni transsettorjali, inkluż enfasi fuq l-iskart tal-kostruzzjoni u d-demolizzjoni. L-iżvilupp ta' strumenti ekonomiċi ġodda u t-tisħiħ ta' miżuri eżistenti iżda limitati jistgħu jgħinu biex l-inċentivi jiġu trasferiti aktar fil-ġerarkija tal-iskart.

(33) Fid-dawl tar-rwol kruċjali tal-kapital uman fit-tisħiħ tal-kompetittività u l-awtonomija strateġika tal-Unjoni, fl-2026 il-Kunsill irrakkomanda li l-Istati Membri jieħdu azzjoni biex jindirizzaw b'mod urġenti l-isfidi strutturali relatati mal-kapital uman fil-qasam tal-ħiliet, l-edukazzjoni u t-taħriġ, li jfixklu l-kompetittività. Ir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż tal-2026 indirizzati lill-Irlanda jistgħu jikkontribwixxu għall-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-kapital uman fl-Unjoni.

(34) Hija meħtieġa provvista ogħla ta' akkomodazzjoni soċjali biex titnaqqas il-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar u jiġu protetti segmenti b'introjtu aktar baxx li huma pprezzati barra mis-suq tal-kiri privat. Il-kostruzzjoni ta' akkomodazzjoni affordabbli u soċjali qed tiżdied iżda għadha ferm lura mill-miri u d-domanda attwali, kif rifless fil-madwar 61 500 unità domestika fuq il-listi ta' stennija u 66 047 unità domestika oħra fuq l-iskemi ta' Assistenza Finanzjarja għall-Akkomodazzjoni jew għall-Kiri u 5 706 fuq skemi oħra ta' supplimenti tal-kera. Sar investiment konsiderevoli fl-akkomodazzjoni soċjali. Madankollu, għad hemm restrizzjonijiet fil-provvista tal-kostruzzjoni, filwaqt li l-isfidi relatati mal-kapaċità, ir-riżorsi u l-ippjanar finanzjarju tal-awtoritajiet lokali, kif ukoll is-sostenibbiltà tal-finanzjament u l-istabbiltà tal-korpi tal-akkomodazzjoni approvati, ikomplu jillimitaw it-tkabbir fil-provvista tal-akkomodazzjoni soċjali. L-għadd ta' persuni mingħajr dar irdoppja matul l-aħħar ħames snin, u laħaq rekord ta' 17 500 persuna f'akkomodazzjoni ta' emerġenza, li minnhom aktar minn 5 500 huma tfal. L-iskemi attwali ta' prevenzjoni tal-problema ta' persuni mingħajr dar taw riżultati modesti u ma rnexxilhomx iwaqqfu din iż-żieda.

(35) It-tkabbir rapidu fil-prezzijiet tad-djar matul l-aħħar għaxar snin għamel l-akkomodazzjoni dejjem aktar mhux affordabbli kemm għax-xerrejja kif ukoll għall-kerrejja. In-nuqqas ta' akkomodazzjoni affordabbli jaffettwa l-kompetittività tal-Irlanda peress li jillimita l-kapaċità tad-ditti, b'mod partikolari l-SMEs, li jattiraw ħaddiema tas-sengħa, u jagħmel pressjoni fuq il-pagi. Il-kostruzzjoni ta' abitazzjonijiet ġodda qed tiżdied iżda għadha' l bogħod milli tqabbel il-ħtiġijiet tal-akkomodazzjoni. Dan jenfasizza l-ħtieġa għal azzjoni kontinwa biex jiġu indirizzati r-restrizzjonijiet tal-kapaċità fis-settur tal-kostruzzjoni residenzjali. Dan jinkludi nuqqas ta' infrastruttura abilitanti bħall-ilma u l-utilitajiet, disponibbiltà insuffiċjenti tal-art, inċertezzi fl-ippjanar, għażliet ta' finanzjament insuffiċjenti, nuqqas ta' ħaddiema tal-kostruzzjoni u l-produttività baxxa fis-settur tal-kostruzzjoni.

(36) L-awtoritajiet lokali huma atturi ewlenin fl-implimentazzjoni tal-Qafas Nazzjonali tal-Ippjanar u għandhom kompetenzi f'diversi setturi, inklużi l-akkomodazzjoni u l-ippjanar. Ir-restrizzjonijiet fir-riżorsi, fil-kapaċità amministrattiva u fil-finanzjament tagħhom wasslu għal dewmien fl-investiment fl-infrastruttura u fl-implimentazzjoni tal-politika, kif ukoll għal lakuni fit-twassil tas-servizzi li jista' jkollhom impatt ukoll fuq il-proġetti tal-akkomodazzjoni. Dan jenfasizza l-ħtieġa li jissaħħu l-kapaċitajiet tal-awtoritajiet lokali, bħal permezz ta' ppjanar finanzjarju fit-tul, sabiex tingħata spinta lill-kapaċitajiet lokali biex iwettqu proġetti ta' akkomodazzjoni territorjalment.

(37) Is-suq tax-xogħol tal-Irlanda għadu robust u juri rati baxxi ta' qgħad, iżda għadu sfida biex jinkiseb tkabbir inklużiv li jkun ta' benefiċċju għall-gruppi kollha. Il-persuni b'diżabbiltà fl-Irlanda għadhom jesperjenzaw diskrepanza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà partikolarment ogħla mill-medja tal-UE u jbatu minn riskji ta' faqar ferm ogħla. Ir-responsabbiltajiet ta' kura u l-aċċess inadegwat għas-servizzi soċjali jibqgħu ostakli ewlenin fl-aċċess għas-suq tax-xogħol għall-ġenituri waħedhom, li jiffaċċaw ukoll riskji ta' faqar għoljin b'mod sproporzjonat. Fl-istess ħin, in-nuqqas ta' ħiliet u l-ispariġġ fil-ħiliet jippersistu f'setturi ewlenin, u dan jenfasizza l-ħtieġa għal aktar sensibilizzazzjoni u titjib tal-ħiliet tal-persuni inattivi. L-investiment fil-ħiliet għandu jippromwovi inklużjoni soċjali akbar għall-gruppi żvantaġġati, inklużi l-persuni b'diżabbiltà, il-ġenituri waħedhom, ir-Rom u t-Travellers, u jgħinhom joħorġu mill-faqar.

(38) Fid-dawl tar-rabtiet mill-qrib bejn l-ekonomiji tal-Istati Membri taż-żona tal-euro u l-kontribut kollettiv tagħhom għall-funzjonament tal-unjoni ekonomika u monetarja, fl-2026 il-Kunsill irrakkomanda li l-Istati Membri taż-żona tal-euro jieħdu azzjoni, fosthom permezz tal-RRPs tagħhom, biex jimplimentaw ir-Rakkomandazzjoni tal-2026 dwar il-politika ekonomika taż-żona tal-euro. Għall-Irlanda, ir-rakkomandazzjoni (1) tgħin fl-implimentazzjoni tal-ewwel, it-tieni u t-tielet rakkomandazzjoni dwar iż-żona tal-euro, ir-rakkomandazzjoni (2) tgħin fl-implimentazzjoni tar-raba' rakkomandazzjoni dwar iż-żona tal-euro, ir-rakkomandazzjoni (3) tgħin fl-implimentazzjoni tas-seba' u l-ħdax-il rakkomandazzjoni dwar iż-żona tal-euro, ir-rakkomandazzjoni (4) tgħin fl-implimentazzjoni tas-seba' rakkomandazzjoni dwar iż-żona tal-euro u r-rakkomandazzjoni (6) tgħin fl-implimentazzjoni tal-ħames rakkomandazzjoni dwar iż-żona tal-euro.

B'DAN JIRRAKKOMANDA li l-Irlanda tieħu azzjoni fl-2026 u l-2027 biex:

1. Taderixxi mar-rati massimi ta' tkabbir tan-nefqa netta rrakkomandati mill-Kunsill fl-10 ta' Marzu 2026. Issaħħaħ l-infiq u l-prontezza ġenerali għad-difiża u s-sigurtà, f'konformità mal-paragrafu 53 tal-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew tad-19 ta' Marzu 2026, filwaqt li tiżgura s-sostenibbiltà tad-dejn u l-effiċjenza fl-infiq, kif ukoll tadatta gradwalment il-baġit biex isostni nfiq strutturalment ogħla għad-difiża. Tiżgura li l-miżuri li jittieħdu biex jittaffa l-impatt taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija jkunu temporanji, immirati lejn il-protezzjoni tal-unitajiet domestiċi vulnerabbli jew lejn l-indirizzar tal-ħtiġijiet tad-ditti intensivi fl-enerġija, jippreservaw l-inċentivi għall-iffrankar tal-enerġija u jiżguraw li l-kost fiskali tagħhom ikun kompatibbli mal-impenji skont il-qafas fiskali tal-UE. Twessa' l-bażi tat-taxxa biex tnaqqas ir-riskji relatati mal-konċentrazzjoni għolja fid-dħul mit-taxxa tal-Irlanda. Tkompli bl-isforzi fl-implimentazzjoni ta' miżuri ta' kosteffettività fis-sistema tas-saħħa filwaqt li taċċellera t-tranżizzjoni lejn kura tas-saħħa primarja universali u aċċessibbli.

2. Tiżgura l-kontinwità tar-riformi u l-investimenti implimentati fil-qafas tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza. Issostni l-momentum tal-implimentazzjoni fil-qafas tal-programmi tal-politika ta' koeżjoni filwaqt li tibni, fejn xieraq, fuq ir-riallokazzjoni għal prijoritajiet strateġiċi u flessibbiltajiet maqbula fil-kuntest tar-rieżami ta' nofs it-terminu tal-qafas tal-politika ta' koeżjoni.

3. Tiżgura żidiet effettivi u sostnuti fl-investiment pubbliku fir-R&Ż u fl-appoġġ għall-investiment kummerċjali fir-R&Ż u tiffoka fuq implimentazzjoni soda u f'waqtha ta' miżuri, inklużi strumenti ta' finanzjament dirett, biex tittejjeb il-produttività tan-negozji domestiċi. Tespandi s-sorsi ta' finanzjament għal negozji li qed jespandu billi tiffaċilita l-parteċipazzjoni tal-investituri istituzzjonali fil-kapital ta' riskju u fl-ekwità privata. Tippermetti investiment dirett akbar fil-livell tal-konsumatur mill-unitajiet domestiċi fis-swieq kapitali.

4. Tnaqqas id-dipendenza ġenerali fuq il-fjuwils fossili. Taċċellera l-użu ta' sorsi ta' enerġija rinnovabbli, inkluż permezz ta' qafas simplifikat għall-għoti ta' permessi. Tneħħi l-ostakli regolatorji li fadal għall-flessibbiltà mhux fossili. Tħaffef il-modernizzazzjoni u l-espansjoni tal-infrastruttura tal-grilja. Issaħħaħ tar-rispons min-naħa tad-domanda. Timplimenta miżuri mmirati li jappoġġaw l-effiċjenza enerġetika f'bini privat u żżomm l-isforzi għall-bini pubbliku. Tinvesti iktar f'soluzzjonijiet ta' tisħin distrettwali biex tisfrutta l-potenzjal għad-dekarbonizzazzjoni tat-tisħin. Tiżgura li l-konnessjoni ta' utenti kbar tal-enerġija mal-grilja tal-elettriku tkun marbuta ma' kapaċità rinnovabbli addizzjonali u flessibbiltà tas-sistema. Issaħħaħ l-investiment fit-trasport sostenibbli filwaqt li tqis id-disparitajiet reġjonali, u taċċellera l-introduzzjoni ta' punti tal-iċċarġjar aċċessibbli għall-pubbliku għal vetturi b'emissjonijiet żero.

5. Tinċentiva aktar politiki u prattiki agrikoli sostenibbli li jnaqqsu t-telf u l-emissjonijiet tan-nutrijenti. Tiżgura t-twettiq ta' investimenti fl-infrastruttura tal-ilma biex ittejjeb it-trattament tal-ilma mormi u tnaqqas it-tnixxija, u l-implimentazzjoni ta' miżuri biex tindirizza l-użu eċċessiv tal-ilma. Iżżid l-investimenti fl-ekonomija ċirkolari biex ittejjeb il-kapaċità tar-riċiklaġġ domestiku, u tkompli tiżviluppa strumenti ekonomiċi biex tipprevjeni l-iskart u żżid il-kontenut użat mill-ġdid, manifatturat mill-ġdid u riċiklat.

6. Tkompli żżid il-provvista ta' akkomodazzjoni affordabbli u soċjali, filwaqt li tipprevjeni u tnaqqas l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni ta' gruppi vulnerabbli. Tkompli tindirizza r-restrizzjonijiet tal-kapaċità fis-settur tal-kostruzzjoni residenzjali billi ttejjeb l-aċċess għall-infrastruttura, il-ġestjoni tal-art, l-ippjanar, il-kundizzjonijiet ta' finanzjament, il-provvista tax-xogħol u l-metodi ta' kostruzzjoni. Issaħħaħ il-kapaċitajiet tal-awtoritajiet lokali biex iwettqu proġetti ta' akkomodazzjoni. Issaħħaħ is-suq tax-xogħol u l-inklużjoni soċjali ta' gruppi żvantaġġati billi tistabbilixxi sensibilizzazzjoni u titjib tal-ħiliet immirati aħjar, u billi ttejjeb il-forniment tas-servizzi soċjali u tiffaċilita l-aċċess għalihom.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President